

شناسایی عوامل ایجاد ادعای پیمانکاران ناشی از عملکرد مهندسين مشاور (مطالعه موردی : صنعت آب خوزستان)

ایوب احمدی^۱، دکتر جمشید سلحشور^۲، دکتر عبدالکریم عباسی دزفولی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مهندسی عمران-مدیریت ساخت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات خوزستان
اهواز، ایران، ayoob.ahmadi@gmail.com

۲- استادیار، گروه مهندسی عمران-مدیریت ساخت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد جامع شوشتر، شوشتر، ایران،
j_salahshour@yahoo.com

۳- استادیار، گروه مهندسی عمران-مدیریت ساخت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات خوزستان، اهواز، ایران،
abbasihamid@Hotmail.com

چکیده

به سبب نوع وظایف محول شده به مهندس مشاور در مسیر اجرای پروژه، مهندسان مشاور تأثیر بسزایی در روند اجرایی پروژه با اتخاذ تصمیمات اساسی دارا هستند، تصمیمات و عملکرد مهندسان مشاور در انجام مطالعات پیش از اجرا و همچنین عملیات اجرایی می تواند در افزایش هزینه یا افزایش مدت پیمان و یا حتی سرنوشت پروژه تأثیر گذار بوده که ممکن است سبب بروز ادعاهایی از ناحیه پیمانکاران بشود، این مساله با ذات مهندس مشاور به عنوان عضو بی طرف و فرهیخته پیمان در تضاد است. در این تحقیق به روش پرسشنامه ای از ۱۳۶ نفر از کارشناسان و مدیران دستگاه های اجرایی، شرکت های مهندسی مشاور و شرکت های پیمانکاران فعال در صنعت آب استان خوزستان در سه قسمت عملکرد مشاور قبل از اجرا (۵ سوال) در حین اجرا (۱۰ سوال) و عملکرد قراردادی مشاور (۵ سوال) مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد که چه عواملی در عملکرد مشاور ممکن است باعث ایجاد ادعا از سوی پیمانکاران در صنعت آب خوزستان گردد.

واژگان کلیدی: مهندس مشاور، پیمانکار، کارفرما، ادعا، صنعت آب خوزستان

۱. مقدمه

ادعا یا claim به معنی مطالبه کردن چیزی که در قرارداد های پیمانکاری از سوی پیمانکار برای کسب منفعت در زمان و هزینه مطرح می شود که ممکن است با توجه به شرایط قرارداد بجا یا نابجا قلمداد شود. ادعاهای پیمانکاران را می توان به ادعاهای زمانی، ادعاهای مالی و ادعاهای اجرایی تقسیم بندی کرد. صرف نظر از درستی یا نادرستی هر ادعا یا Claim، به هر حال یک سلسله اتفاقات، تصمیمات و یا دستورها باعث ایجاد چنین درخواستی از سوی پیمانکاران شده است. این مساله در بررسی ها و تحقیقات انجام شده بیشتر به روابط کارفرما و پیمانکار محدود شده است اما این ادعاها می تواند در برخی موارد به دلیل تأثیر مستقیم مهندس مشاور به عنوان یکی از ارکان قرارداد در روند پیشرفت پروژه همچون زمان رسیدگی به صورت وضعیت ها، نحوه بررسی صورت وضعیت ها، نحوه و زمان مکاتبات، زمان و نوع دستورکارها، کیفیت اجرایی نقشه های ابلاغی، برآورد اولیه پیمان و نظایر اینچنین به وجود آید. نقش مهندس مشاور با وجود مسئولیت های فراوان در ارائه خدمات مهندسی در بررسی ادعا و حتی به وجود آوردن ادعا مغفول مانده است. سوال اساسی این است که مهندس مشاور به عنوان عضو بی طرف پروژه های ساخت خود در چه بخش هایی باعث ایجاد ادعا خواهد شد؟ در این مقاله با از طریق توزیع پرسشنامه با تکیه بر ادعاهای احتمالی ناشی از عملکرد مهندس مشاور به شناسایی ادعاهای احتمالی ناشی از عملکرد مهندس مشاور می پردازیم. مطالعه موردی این تحقیق صنعت آب خوزستان می باشد و سعی شده است با نظر سنجی از کارشناسان و مدیران شاغل در بخش های اجرایی و قراردادی پروژه های صنعت آب خوزستان شاغل در کارفرمایان، مهندسی مشاور و پیمانکاران پاسخ لازم در این زمینه ارائه گردد.